

ОСНОВНИ РАЗЛИЧИЯ МЕЖДУ СЪДЕБНИЯ КОНТРОЛ И ПРОКУРОРСКИЯ НАДЗОР В НАКАЗАТЕЛНИЯ ПРОЦЕС НА Р БЪЛГАРИЯ

Веселина Ставрева, докторант
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

MAIN DIFFERENCES BETWEEN JUDICIAL REVIEW AND PROSECUTION SUPERVISION IN THE CRIMINAL PROCEEDINGS IN BULGARIA

Veselina Stavreva, PhD student
University of Plovdiv Paisii Hilendarski

Резюме: Статията поставя акцент върху основните според автора различия между съдебния контрол и прокурорския надзор в наказателния процес на Р България. Обърнато е внимание на основните цели както на съдебния контрол, така и на прокурорския надзор в наказателния процес в страната ни – защита на основните права и свободи на гражданите.

Ключови думи: различия, съдебен контрол, прокурорски надзор, наказателен процес, основни права и свободи на гражданите.

Abstract: The article focuses on the main, according to the author, differences between judicial review and prosecution supervision in the criminal proceedings in Republic of Bulgaria. Attention is drawn to the general aims of judicial review and prosecution supervision in the criminal proceedings in our country - protection of human rights and fundamental freedoms of citizens.

Key words: differences, judicial review, prosecution supervision, criminal proceedings, human rights, fundamental freedoms.

Надзорът и контролът са универсални средства за обезпечаване на законността в системата на държавно управление.

В дефиницията на „надзор“ и производните му термини, справочните издания включват следното съдържание: „надзираване, наглеждане, наблюдение над някого или нещо заради грижа или контрол¹, а като синоним се използва думата „контрол“².

Прокурорският надзор се разглежда като самостоятелна наказателнопроцесуална функция, която преследва свои цели и задачи и осигурява възможност за разкриване закононарушения в досъдебната фаза по наказателни дела³. Според други автори про-

¹ Вж. Андрейчин, Л. и др. Български тълковен речник. София, Наука и изкуство, 2018, с.483.

² Вж. Димитрова, М., Спасова, А. Синонимен речник на съвременния български книжовен език. София, Наука и изкуство, 2007, с.452.

³ Таричко, И. Функция судебного контроля в российском уголовном процессе. Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Омск, 2004, с.122; Шадрин, В.,

курорският надзор по-скоро се обективира като част от обвинителната функция⁴. Прокурорският надзор се възприема и като материалноправен институт за обезпечаване на законност в дейността на администрацията⁵.

Прокурорският надзор е дейност на органите на прокуратурата, изразяващ се в проверка за съблюдаване приложението на Конституцията и изпълнението на законите, действащи на територията на страната. Касае се за специфичен вид държавна дейност, осъществявана от централизиран орган /прокуратурата/, включен в системата на третата власт, който има особен статус.

Съдебният контрол и надзора, осъществяван от прокуратурата, се различават по правната си природа и по поставените от законодателя задачи. Съдът и прокуратурата са снабдени с различни самостоятелни възможности, методи и средства за автономно изпълнение на своите функции на база на строго дефинирани правомощия. Това е причината тяхната ефективност да е различна в различни ситуации и при различни условия, което налага строгото им ограничаване. Няма спор, че пресечни точки има, и то не малко.

Родното законодателство определя прокуратурата не само орган на власт, но и конституционно-определен орган на съдебната власт. Съобразно чл.127 от КРБ, основната функция на прокуратурата е да следи за спазване на законността, което се проявява в различни форми и средства в различните стадии на наказателния процес. Нормативно предвидените в чл.127 от КРБ способности очертават конституционните граници на дейността на прокуратурата (в този смисъл Решение №8 от 2005 г. по к.д.№7 от 2005г. на КС, Решение №11 от 23.07.2020 г. по к.д. №15 от 2019 г. на КС). Наказателнопроцесуалната функция, възложена от чл.46, ал.1 от НПК на прокурора - да повдига и поддържа обвинението за престъпления от общ характер, на досъдебното производство се реализира като прокурора е едноличен ръководно-решаващ орган, който осъществява цялостното ръководство и упражняване на надзор над разследващите органите /чл.127, т.1 от КРБ, чл.46, ал.2, т.1 от НПК/ като наблюдаващ прокурор. Тази му основна функция представлява и проявление на служебното начало.⁶

В досъдебното производство прокурорът /„наблюдаващ прокурор“ по терминологията на НПК и ЗСВ/ извършва цялостно ръководство, както над разследването, така и над разследващите органи и осъществяваните от тях действия и актове. Тези му ръководни действия се обективират в нормативно предписан непрекъснат контрол върху хода на разследването и непосредствено следене за законосъобразното провеждане на разследването и приключването му в определения срок /вж. чл.196, ал.1, т.1 и ал.2 от НПК/. Ръководството над дадена дейност включва и непрекъснат надзор върху ѝ, т.е имплицитно в ръководните функции на прокурора в досъдебното производство се инкорпорира и надзора над разследващите органите.

Прокурорът се произнася по необходимостта от приобщаване на допълнителни доказателствени материали в подкрепа на обвинението, включително като извършва действия по разследване по негова преценка /чл.127, т.2 от КРБ, чл.46, ал.2, т.2 от

Андросов С. О соотношении прокурорского надзора и судебного контроля за процессуальной деятельностью органов предварительного расследования. – Криминалистика, 2016, № 2, с.66-69.

⁴ Уголовно-процессуальное право /под ред. В.М. Лебедева. Москва, Юрайт, 2017, с.46-47.

⁵ Марчева, Д. Граници на прокурорския надзор върху администрацията в правовата държава. - В: Сборник от Национална конференция „Законът на правото или правото на закона“ 20.11.2015 г., Нов Български университет, Департамент „Право“, НБУ, 2016, с.194-210.

⁶ Вж. повече за официалното начало в дейността на прокуратурата: Дончева, А. Официалното начало в наказателния процес. Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, София, 2019, с.97.

НПК/. Прокурорът е длъжностно лице, оправомощено в пределите на своите компетенции да осъществява от името на държавата наказателно преследване. Той осъществява надзор върху процесуалната дейност на разследващите органи. Прокурорът съставя обвинителен акт и го внася в съда, ако счете че са налице основания за това и липсват предпоставки за прекратяване /чл.24, ал.1 от НПК/, поддържа обвинението по наказателни дела от общ характер въз основа на вътрешното си убеждение и събраните доказателства като страна в процеса /чл.127, т.3 от КРБ, чл.46, ал.2, т.3 от НПК/. На прокурора /чл.380, ал.1, чл.420, ал.1 от НПК/ е възложено и правомощие да направи искане за възобновяване на наказателно дело.

С други думи, едно от направленията на надзора за законност е надзора, който прокурорът осъществява в двете фази на наказателния процес като блюстител на закона (conservator legis), „гарант за правата на отделната личност и за стриктно прилагане на системата на наказателното право“⁷. Тази дейност на прокуратурата е водеща, тъй като навлизането в защитени от Конституцията права е най-сериозно в една или друга посока – спрямо обвиняем/подсъдим или спрямо пострадад.

В рамките на наказателния процес прокурорът следи за законосъобразността на всички действия и решения в хода на разследването, необхванати от съдебния контрол /чл.196, ал.2 от НПК/. Съдът е контролно-охранителен, инцидентно намесващ се орган в досъдебното производство. Съдебният контрол представлява съществено навлизане в дейността на прокурора, предопределено от обществения интерес от задължително и неизбежно преследване на виновните в извършване на престъпни посегателства лица. Според възприетото от нашия законодател разбиране, ръководството в досъдебното производство е възложено на прокурора, а съдебният контрол се осъществява по изключение, епизодично в предвидените от закона случаи /чл.7, ал.2 от НПК/. Ако приоритетната цел на съдебния контрол е преди всичко защита в максимална степен на правата и свободите на личността, прокурорският надзор в досъдебното производство е насочен към постигане на качествено разследване, подкрепа на обвинението с достатъчно използвана в съдебната фаза доказателствена маса.

Преди да предложи на съда да одобри дадено действие или акт, или като прави искане за вземане на мярка за неотклонение или която и да било мярка за процесуална принуда, прокурорът също следва да е осъществил свой собствен преюдициален надзор както върху дейността на разследващите органи, така и върху стойността на доказателствените източници. Прокурорът трябва да играе ролята на своеобразен „филтър“. Така няма да се допусне прекомерно затормозяване на съда – липса на основания за внасяне на искане за вземане на мярка за неотклонение „Задържане под стража“/„Домашен арест“, за налагане на обезпечителни мерки по ГПК и т.н. Прокурорът ще се яви „барьера“ срещу немотивирани искания. Вярно е, че конституционното изискване за мотивиране е към актовете на правораздаване /чл.121, ал.4 от НПК/, но това не означава, че прокурорските актове не следва да съдържат определени реквизити, от които да се изведе ясна и недвусмислена държавноправна воля за вземане на определено решение⁸. Чл.46, ал.3 от НПК посочва писмените указания на

⁷ Манев, Н. Прокуратурата на Република България и борбата с корупционната престъпност - състояние и законодателни проблеми. – В: „Противодействие на корупцията и съдебната система. Прокуратурата – състояние и законодателни проблеми“. Асоциация „Прозрачност без граници“, София, 2004, с.7, достъпно на адрес: http://transparency.bg/wp-content/files/publication_31_1.pdf.

⁸ В решение №7 от 30.06.2020г. по к.д. №11/2019г. на КС изрично се посочва, че изискването за мотивиране се отнася не само за правораздавателните и изобщо съдебните актове, но и като

прокурор от по-горна прокуратура да са мотивирани. Съгласно чл.199, ал.2 от НПК прокурорските постановления също съдържат мотиви. Такова изискване законодателят е поставил и към постановлението по чл.375 от НПК, с което сезира съда с предложение за освобождаване на обвиняемия от наказателна отговорност с налагане на административно наказание. Немотивираността на постановлението за прекратяване на наказателното производство представлява съществено процесуално нарушение по смисъла и тълкуването на чл.348, ал.3 от НПК и може да се изведе като самостоятелно основание за отмяна на този краен за досъдебната фаза прокурорски акт, въпреки че не е посочено в чл.243, ал.5 от НПК⁹. Логичното изискване за мотивираност на исканията на прокурора е изведено в нормите на чл.123а, ал.3, чл.159а, ал.3, чл.165, ал.3, чл.173, ал.1 и чл.234, ал.4, чл.242, ал.5 от НПК.

Поради това намирам за обосновано *de lege ferenda* законодателят да предвиди задължение на прокурора да мотивира и исканията си по чл.64, ал.1, чл.69, ал.2, чл.70, ал.1, чл.72, чл.73, чл.73а, чл.158, ал.3 и ал.4, чл.161, ал.1 и ал.2, чл.165, ал.2 от НПК като съответно посочените разпоредби бъдат допълнени в такава насока.

За разлика от прокурора, съдът не може да контролира разследването, да проучва и проверява материали по него /чл.196, ал.1, т.1 от НПК/. В подкрепа на указаното е и чл.198, ал.1 от НПК, според който материалите по разследването могат да се разгласяват само с разрешение на прокурора¹⁰.

цяло за държавните властнически актове, включително за актовете на законодателната и изпълнителната власт, т.е с пълна сила това се отнася и до актовете на прокуратурата като орган на съдебната власт, макар и неправораздавателен и несъдебен. Следва да се сподели виждането на КС, че „освен необходимост да бъде обяснена волята на съда, мотивите се явяват гаранция за правата на гражданите, гаранция срещу съдийски произвол, от значение са за защитата срещу подлежащи на институционален контрол актове, както и представляват фактор, формиращ правната култура на гражданите“.

⁹ Липсата на фактически и правни основания за прекратяването, противоречивостта на мотивите, тяхната алогичност, неразбираемост, съдържането на взаимоиключащи се твърдения, противоречието между мотиви и диспозитив се приема в теорията за съществено процесуално нарушение, допуснато при изготвяне на самото постановление за прекратяване от прокурора, което като резултат води до отмяната му. Вж. Чинова, М. Досъдебното производство по НПК. Теория и практика. София, Сиела, 2013, с.458 и цитираното от автора решение № 60 от 25.02.2003 г. по н. д. №703/2002 г., I н. о. на ВКС.

¹⁰ Не може да се сподели прилаганата в последно време от прокуратурата практиката, публично да се разгласяват избрани доказателствени материали по неприключили досъдебни производства, включително и такива, събрани чрез използване на специални разузнавателни средства, тъй като не само се компрометира прилагането им, но и се накърнява т.нар. “следствена тайна” и правото на защита на гражданите, включително като се публикуват доказателствени материали, свързани с разпитани като свидетели лица. Още повече като се съобрази действието на нормите на чл.145а, чл.284в и чл.360 от НК. Допуска се на следващо място и тенденционно представяне на част от събрания доказателствен материал, включително като се нарушава презумцията за невинност – вж. решението на ЕСПЧ от 31.01.2019г. по делото Масларова срещу България №26966/10, което установява нарушение на чл.6, т.2 от КПЧОС, заради изказване на говорителя на Гл.прокурор, недвусмислено носещо към отговорност на г-жа Масларова за длъжностно присвояване на публични средства, без да има влязъл в сила съдебен акт, решенията по делата Алексей Петров срещу България №30336/10 от 31.03.2016г., Петров и Иванова срещу България №45773/10 от 31.03.2016г., Стоянов и др. срещу България №55388/10 от 31.03.2016 г., Лолов и други срещу България от 21.02.2019 г. № 6123/11, Попови срещу България № 39651/11 от 09.06.2016 г. Следва да се съблюдава отразеното в решението на ЕСПЧ по делото *Daktaras v. Lituanie*, №42095/98, § 41, 2000-X, че: „особено значение има изборът на думи по отношение на дадено лице, преди то да е било признато за виновно“. В такава

Правомощията на съда по контрол върху определени действия в досъдебното производство са нормативно закрепени и се осъществяват по точно разписани процедури. Съдът не може да дава указания по разследването /чл.196, ал.1, т.2 от НПК/, тъй като не е ръководно-решаващ орган в предварителната фаза на делото. Съдът няма прерогатив по повдигане и поддържане на обвинението по дела от общ характер /чл.46, ал.1 от НПК/.

В действителност в хипотезата на чл.243, ал.6, т.3 от НПК съдът може да отмени постановление за прекратяване на наказателното производство и да върне делото на прокурора със задължителни указания относно прилагането на закона. Касае се за правомощие, част от съдебноконтролните функции на съда в досъдебното производство, въведени по изключение, което е законовоуредено. Контролът е върху краен краен акт за досъдебната част на наказателния процес, който в най-сериозна степен би рефлектирал върху законосъобразното и правилно интерпретиране на фактите и правото. Поради това и засягането на конституционно закрепени правни принципи и защитени права би било най-съществено. Това налага обективна проверка от различен от изготвилния акт субект, а най-справедливо би било да е съда. Прокурорът не е правораздавателен орган, а изводимо от изискванията на чл.6, т.1 от КЗПЧОС, всяко засегнато от действия на неправораздавателен орган лице, има право на достъп до съд. В заключение, макар и задължителни, указанията на съда са „относно прилагането на закона“, върху законосъобразното осъществяване на правомощията на прокурора по чл.243, ал.1 от НПК, а не как точно да се извърши разследването, какъв краен акт да се постанови и т.н.¹¹ Поради това не би могло да се приеме, че съдът навлиза в неповерена нему сфера и „изземва“ обвинителната функция на прокурора¹², а по-скоро този вид контрол цели обезпечаване съблюдаването на законите правомощия от страна на прокуратурата като държавен орган. В такава насока е и задължителното тълкуване, дадено от КС с Решение №1 от 1999г. по к.д. №34 от 1998 г.

Съдът дава разрешение за извършване на определени процесуално-следствени действия или впоследствие санира реализацията им /обиск, претърсване и изземване/, включително формално участва при извършването им /чл.222, чл.223 от НПК/. Тези правомощия са част от охранителните функции на съда, разписани в Конституцията и международните актове, акцептирани от страната ни. Преценката на съдебния ор-

---

насока е и изр.1 от съображение 16 от Директива (ЕС) 2016/343 на Европейския парламент и на Съвета от 09.03.2016 г. относно укрепването на някои аспекти на презумпцията за невинност и на правото на лицата да присъстват на съдебния процес в наказателното производство (ОВ ЕС, L 65, 11.03.2016 г.), според което: „Презумпцията за невинност би била нарушена, ако в публични изявления на публични органи или съдебни решения, различни от решенията относно вината, заподозреният или обвиняемият бъде представен като виновен, докато вината му не бъде установена в съответствие със закона“ /вж. също и чл.4, §1 от Директивата/. Горното провокира сезиране от страна на Висшия адвокатски съвет на ВКС за произнасяне с тълкувателно решение /вж. определение на ОСНК на ВКС от 15.04.2021 г. по т.д.№2/2020 г./.

¹¹ Вж. решение №108 от 25.03.1982 г. по н. д. №226/1981 г., I н. о. на ВС, решение №51 от 09.02.1995 г. по н. д. №635/1994 г., II н. о. на ВС, решение № 249 от 08.05.2002 г. по н. д. № 118/2002 г., I н. о. на ВКС, решение №368 от 29.05.2003г. по н.д.№ 155/2003 г., I н. о. на ВКС, решение №60 от 25.02.2003 г. по н. д. № 703/2002 г., I н. о. на ВКС, решение №54 от 06.04.2012 г. по н. д. №3009/2011 г., н. к., II н. о. на ВКС. Вж също и Кръстев, К. Някои въпроси относно основанията за прекратяване на съдебното производство в разпоредително заседание. - Социалистическо право, 1985, №1, с.6.

¹² Вж. повече Салкова, Е. Прекратяване на наказателното производство. Феня, София, 2007, с.167-171.

ган относно предпоставките за осъществяване на съответните действия от разследващите органи цели недопускане на своеволия; изграждане на достоверна доказателствена база за правосъдието; невъзможност от драстично засягане на защитени права, при пропорционално съобразяване водещата задача по „разкриване на престъпленията, разобличаване на виновните и правилно прилагане на закона“ /чл.1, ал.1 от НПК/. Съдът, за разлика от прокурора, и като израз на надзора му за законност, няма право да извършва действия по разследване, да отменя незаконосъобразни актове на разследващите органи /чл.196, ал.1, т.3, т.7 от НПК/.

Надзорът, осъществяван от прокуратурата в досъдебното производство, носи постоянен, систематически характер, тъй като началото на контролната дейност на прокурора преобладаващо не е поставена в зависимост от подаване на искане/жалба и обхваща всички действия и актове на разследващите органи. Съдебният контрол е епизодичен, винаги в резултат на сезиране и се осъществява в строго регламентирана форма. Прокурорският надзор в хода на досъдебното производство може да е внезапен, по всяко време, самостоятелен, изхождайки от непрекъснатия надзор върху разследващите органи, съдейства за оперативност и възможност за бързо отстраняване на закононарушения. Прокурорският надзор в рамките на досъдебното производство се осъществява от ръководно-решаващ орган при действие на принципите на единначалие /монократичност/, централизация и субституция. Съдебният контрол се реализира от трети независим /неутрален/ арбитър, който не е едновременно носител и на обвинителната функция в съдебната фаза.

Като се изхожда от горепосоченото, може да се констатират сходства между „мисията“ на съдебния контрол и прокурорския надзор. Съдебният контрол и прокурорският надзор са насочени към защита на човека и основните свободи и за предприемане на необходимите мерки по обезпечаването им. И това е така, тъй като и прокурорският надзор, и съдебният контрол се осъществяват от органи на съдебната власт и реализират правозащитната функция на държавата с цел да се осигури върховенството на правото. Поради това дори някои автори предлагат обединяване на съдебния контрол и прокурорския надзор в една единна „контролна“ функция¹³.

В заключение, следва да се приеме, че функцията на съдебен контрол и прокурорски надзор се подчинява на основните процесуални функции с оглед общи принципи:

- 1). приоритет в утвърждаването на законността;
- 2). бързо и ефективно реагиране при допуснати нарушения;
- 3). възстановяване на нарушени права на личността като се вземат предвид конституционно закрепените възможности за тяхното ограничаване;
- 4). всестранно и пълно изследване на обстоятелствата по взетите процесуални решения;
- 5). мотивирано вземане на решения въз основа на резултатите от контролните дейности, но всяка от тях е със свое собствено съдържание, предмет и предели.

---

¹³ Баранов, А. Система средств обеспечения законности в досудебном производстве по уголовным делам. Совершенствование норм и институтов Уголовно-процессуального кодекса Российской Федерации. – В: материалы межвуз. науч.-практ. конф. Омск: Омск. акад. МВД России, 2006, с.109-113.

Литература:

1. Андрейчин, Л. и др. Български тълковен речник. София, Наука и изкуство, 2018.
2. Димитрова, М., Спасова, А. Синонимен речник на съвременния български книжовен език. С., Наука и изкуство, 2007.
3. Таричко, И. Функция судебного контроля в российском уголовном процессе. Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Омск, 2004.
4. Шадрин, В., Андросов С. О соотношении прокурорского надзора и судебного контроля за процессуальной деятельностью органов предварительного расследования. – Криминалист, 2016, № 2.
4. Уголовно-процессуальное право / под ред. В.М. Лебедева. Москва, Юрайт, 2017.
5. Марчева, Д. Граници на прокурорския надзор върху администрацията в правовата държава. - В: Сборник от Национална конференция „Законът на правото или правото на закона“ 20.11.2015г., Нов Български университет, Департамент „Право“, НБУ, 2016.
6. Дончева, А. Официалното начало в наказателния процес. Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, София, 2019.
7. Манев, Н. Прокуратурата на Република България и борбата с корупционната престъпност – състояние и законодателни проблеми. – В: Сборник „Противодействие на корупцията и съдебната система. Прокуратурата – състояние и законодателни проблеми“. Асоциация „Прозрачност без граници“, София, 2004, с.7, достъпно на адрес: http://transparency.bg/wp-content/files/publication_31_1.pdf.
8. Решение №7 от 30.06.2020г. по к.д. №11/2019г. на КС.
9. Чинова, М. Досъдебното производство по НПК. Теория и практика. София, Сиела, 2013.
10. Определение на ОСНК на ВКС от 15.04.2021г. по т.д.№2/2020г.
10. Решенията на ЕСПЧ по делата Масларова срещу България №26966/10 от 31.01.2019 г., Алексей Петров срещу България №30336/10 от 31.03.2016 г., Петров и Иванова срещу България №45773/10 от 31.03.2016 г., Стоянов и др. срещу България №55388/10 от 31.03.2016 г., Лолов и други срещу България от 21.02.2019 г. №6123/11, Попови срещу България № 39651/11 от 09.06.2016 г., *Daktaras c. Lituanie*, №42095/98, § 41, 2000-X;
11. Директива (ЕС) 2016/343 на Европейския парламент и на Съвета от 09.03.2016 г. относно укрепването на някои аспекти на презумпцията за невиновност и на правото на лицата да присъстват на съдебния процес в наказателното производство, (ОВ ЕС, L 65, 11.03.2016 г.).
13. Решение №108 от 25.03.1982г. по н. д. №226/1981 г., I н. о. на ВС, решение №51 от 09.02.1995 г. по н. д. №635/1994 г., II н. о. на ВС, решение №249 от 08.05.2002 г. по н. д. № 118/2002 г., I н. о. на ВКС, решение №368 от 29.05.2003 г. по н.д.№155/2003г., I н. о. на ВКС, решение №60 от 25.02.2003 г. по н. д. № 703/2002 г., I н. о. на ВКС, решение №54 от 06.04.2012г. по н. д. №3009/2011 г., н. к., II н. о. на ВКС.
14. Кръстев, К. Някои въпроси относно основанията за прекратяване на съдебното производство в разпоредително заседание. - Социалистическо право, 1985, №1.
15. Салкова, Е. Прекратяване на наказателното производство. Феня, София, 2007.
16. Баранов, А. Система средств обеспечения законности в досудебном производстве по уголовным делам. Совершенствование норм и институтов Уголовно-процессуального кодекса Российской Федерации. – В: материалы межвуз. науч.-практ. конф. Омск: Омск. акад. МВД России, 2006.